

ע"פ 34825/11/22 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"פ 34825-11-22 פלוני נ' מדינת ישראל

בפני כבוד השופטת הבכירה, מיכל ברנט - אב"ד
כבוד השופט שמואל בורנשטיין
כבוד השופט עמית מיכלס
המערער פלוני
נגד
המשיבה מדינת ישראל

פסק דין

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בנתניה (השופטת ט' אוסטפלד נאוי) שניתן בת"פ 52604-08-19, במסגרתו הורשע המערער, לאחר שמיעת ראיות, בביצוע 3 עבירות של תקיפת בת זוג, לפי סעיף 382(ב) (לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק)). על המערער הושתו העונשים הבאים: 4 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות; מאסר מותנה של 3 חודשים למשך 3 שנים על כל עבירת אלימות; קנס בסך ₪ 1,500 או 20 ימי מאסר תמורתו; פיצוי למתלוננת בסך ₪ 2,500.

2. תחילה הופנה הערעור גם כלפי הכרעת הדין, בה נמצא כאמור להרשיע את המערער, אולם לאחר ששמע את הערותינו קיבל המערער את המלצתנו וחזר בו מהערעור על הכרעת הדין.

גזר הדין

3. בפתח גזר הדין תוארו פרטי האירועים השונים בהם הורשע המערער. באירוע הראשון בזמן (אישום 3), שהתרחש "כשנתיים וחצי עובר לתאריך מאי 2019", נקבע שבמהלך ויכוח בביתם, אחז המערער את מי שהייתה אשתו באותו מועד (להלן: המתלוננת), בצווארה תוך כדי שהוא מוליך אותה לאחור; באירוע השני בזמן (אישום 2), שהתרחש "כשנה עובר לתאריך מאי 2019", נקבע שבמהלך ויכוח שנתגלע ביניהם, אחז המערער בצווארה של המתלוננת באמצעות שתי ידיו והצמידה לקיר; באירוע האחרון בזמן (אישום 1), שהתרחש בתאריך 25.1.2019, נקבע שבמהלך ויכוח ביניהם אחז המערער בזרועה של המתלוננת, שאחזה באותה עת את בתם התינוקת, ומשך אותה מחדר המקלחת בו שהו אל מחוץ לחדר.

4. בית משפט קמא מצא לציין בגזר הדין את השתלשלות העניינים שהתרחשו לאחר המועד בו ניתנה הכרעת

הדין. נוכח טענות שונות שנטענו בעניין זה על ידי המערער, נביא להלן את דברי בית משפט קמא כלשונם: "ביום 26.12.21 ולאחר שנשמעו טיעוני הצדדים לעונש, הפנה בית המשפט את הנאשם (המערער בהליך זה) לקבלת חוות דעתו של הממונה על עבודות השירות... כן הופנה הנאשם לשירות המבחן לצורך גיבוש תכנית של"צ". ביום 24.5.2022 התקבלה חוות דעת הממונה על עבודות השירות, שמצא את המערער כשיר לרצות מאסר בדרך של עבודות שירות, וביום 2.6.2022 התקבל תסקיר שירות המבחן. בפתח הדיון שנערך ביום 27.6.2022 הודיעו הצדדים כי לא קיבלו לידיהם את התסקיר, והדיון נדחה על מנת לאפשר להם להשלים טיעוניהם לאחר עיון בו. ביום 17.7.2022 השלימו הצדדים את טיעוניהם לעונש.

5. מהתסקיר עולה שהמערער גרוש, אב לשתי בנות ומזה כארבע שנים עובד בתחום ההייטק. המערער והמתלוננת מקיימים משמורת משותפת לבנותיהם, אולם המחלוקות ביניהם טרם הסתיימו. לגישת המערער, המתלוננת פנתה למשטרה לצורך הפקת תועלת כלכלית והסדרי משמורת טובים יותר. נמסר שהמערער התקשה לקבל אחריות על מעשיו או להביע חרטה, ובכל הנוגע למעשים בהם הורשע, טען שאחז את המתלוננת מתוך דאגה. שירות המבחן התרשם שבבסיס מעשיו של המערער עומדים דפוסיים אימפולסיביים, תוקפניים וקשיי תקשורת. למערער הוצע להשתלב בטיפול בתחום האלימות במשפחה, אולם הוא סירב מאחר שלא תפס את התנהגותו כאלימה. נוכח האמור לא מצא שירות המבחן להמליץ להטיל על המערער צו מבחן. על אף האמור, התרשם שירות המבחן מגורמי סיכוי לשיקומו של המערער ובכלל זה היותו בעל כוחות חיוביים, העובדה שהוא עובד לפרנסתו, מטפל בבנותיו ועומד בהסדרי הראייה. שירות המבחן מצא את המערער מתאים לביצוע צו של"צ בהיקף של 200 שעות, אולם נוכח העדר פניות מצד המערער ואמביוולנטיות שהביע לגבי רצונו לבצע צו של"צ, לא ניתן היה לגבש עבורו תכנית מתאימה.

6. בגזר הדין פורטו טיעוני הצדדים לעונש, לרבות סירוב ב"כ המערער להתייחס לאמור בתסקיר שירות המבחן, שלטענתו כלל לא נתבקש.

המערער ניצל את זכות המילה האחרונה, בצינו שבדיעבד היה עליו להגיב באופן שונה וכי בעתיד יפעל בצורה אחרת.

7. בית משפט קמא מצא לדחות את עתירת המערער להימנעות מהרשעתו, תוך שהפנה לכללים שהותוו בפסיקה לסיום הליך פלילי ללא הרשעה. בתוך כך צוין שעל אף עדות מעסיקו של המערער, שלפיה הרשעה עלולה להוביל להפסקת עבודתו, האינטרס הציבורי מחייב להותירה על כנה, זאת בשל ריבוי המעשים והעדר הכרה מצד המערער בחומרתם, שלילת טיפול מצד המערער, העדר אפיק שיקומי ואי לקיחת אחריות מצדו.

8. בגזר דינו מצא בית משפט קמא לדחות שתי טענות נוספות של המערער. האחת, טענה לאכיפה בררנית, הנובעת מאי העמדתה לדין של המתלוננת לאחר שתלונה שהגיש נגדה נסגרה. השנייה, טענה לקיומה של הגנת זוטי דברים. אשר לנסיבות ביצוע העבירות צוין שמדובר בשלושה אירועים שונים, כאשר על אף שלא נגרמו למתלוננת חבלות אין להקל ראש במעשיו של המערער, אשר בכל אחת מהתקיפות הטיל מורא על המתלוננת. עוד נקבע שיש להתחשב בכך שאין מדובר באירועים מתוכננים אלא באירועים שבוצעו "מתוך חמת זעמו" של המערער. בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירות ובפסיקה הנוהגת קבע בית משפט קמא מתחם ענישה לשלושת האישומים יחדיו, הנע "בין מספר חודשי מאסר

שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד לעשרה חודשי מאסר, מאסר על תנאי, קנס, התחייבות ופיצוי".

9. אשר לעונשו של המערער בתוך המתחם העונשי, התחשב בית משפט קמא לחומרה באי קבלת האחריות מצדו של המערער, בהעדר חרטה מצדו, בקשייו לגלות אמפתיה כלפי המתלוננת, ובסירובו להשתלב בהליך טיפולי. לקולא התחשב בית משפט קמא בעברו הנקי של המערער, בחלוף הזמן, בעובדה שמאז האירועים לא נפתחו נגדו תיקים חדשים, כאשר בינתיים הצדדים התגרשו, המערער עובד, מתפרנס ודואג לבנותיו.

10. ב"כ המערער ביקש מבית משפט קמא שלא להסתמך על תסקיר שירות המבחן, משזה הוגש על אף ששירות המבחן כלל לא נתבקש להכין תסקיר מלא, כי אם תכנית של"צ בלבד. בדחותו את הבקשה, קבע בית משפט קמא שכגוף מקצועי על שירות המבחן לתהות על קנקנו של האדם שעתיד לבצע את צו השל"צ ומכאן הצורך בהכנת תסקיר מלא. אף הובעה תמיהה בגזר הדין בנוגע לטענת ב"כ המערער שלפיה לא התאפשר לו "להכין" את המערער לקראת המפגש שלו עם קצינת המבחן, ובעניין זה נקבע שממילא מצופה מכל נאשם לומר אמת בפני קצינת המבחן. אף הודגש שגזר הדין ניתן רק לאחר שהתאפשר לצדדים לפרוס בפני בית המשפט את כל טענותיהם.

תמצית טיעוני הצדדים

11. בהודעת הערעור חזר המערער למעשה על טענות שטען בפני בית משפט קמא, כאשר לגישתו אמור היה בית משפט קמא לקבלן במלואו, או לפחות לתת להן משקל רב יותר בגזר הדין. הטענות העיקריות הן אלו: מעשי המערער אינם בעלי רף חומרה גבוה, כך שגם אם לא הצדיקו את זיכוי מחמת הגנת "זוטי דברים", הרי שהיה מקום להתחשב בנתון זה בשלב גזירת דינו, לרבות בדרך של ביטול הרשעתו; ההחמרה בעונשו של המערער נבעה מהשפעה פסולה של חוויה אישית של המותב; קיומה של "אכיפה בררנית" הנובעת מהחלטת הרשויות לסגור תיק שנתפח נגד המתלוננת בעקבות תלונת המערער כי המתלוננת הכתה את בתם; המתחם העונשי שנקבע הוא גבוה מדי בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירות שלא כללו הפעלת לחץ, חניקה או כאב וכאשר לא כל האירועים התרחשו לעיני בנותיהם של בני הזוג; אשר לעונשו של המערער, נטען שניתן משקל נמוך לנסיבותיו האישיות של המערער, ובכלל זה לגילו, לחלוף הזמן, לכך שהורתע מההליך המשפטי; בית משפט קמא לא היה צריך להתבסס בגזר הדין על תסקיר שכלל לא התבקש על ידי מי מהצדדים ואף לא על ידי בית משפט עצמו, בפרט כאשר לא ניתנה לצדדים הזדמנות לטעון לגביו בטרם הוכן גזר הדין; נטען שעל בית המשפט היה לפסול עצמו מלגזור את דינו של הנאשם לאחר שגיבש עמדתו טרם ששמע את התייחסות הצדדים לתסקיר; תסקיר שירות המבחן מצא את המערער מתאים לביצוע השל"צ.

12. המשיבה סמכה ידיה על גזר דינו המנומק של בית משפט קמא. לטענת המשיבה בית המשפט מגבש החלטתו בכל שלב שטרם מסירת החלטתו לצדדים ומכאן שלא ברור על מה נסמכת טענתו לגיבוש ההחלטה בשלב מוקדם יותר; גזר הדין ראוי ואף מקל עם המערער בהתחשב בעובדה שמדובר בשלושה אירועי אלימות נפרדים ועל אף שכל אירוע, לו היה עומד בזכות עצמו, אינו אינו בעל רף חומרה גבוה; בית המשפט איזן נכונה בין השיקולים לחובת המערער והשיקולים העומדים לזכותו; המערער אינו עומד בקריטריונים שנקבעו בפסיקה לביטול הרשעתו ומכאן שצדק בית משפט קמא כשדחה בקשתו זו.

סוגיית ביטול ההרשעה

13. לטענת המערער, סיום ההליך הפלילי תוך הותרת ההרשעה על כנה תפגע במערער באופן לא מידתי, זאת בשים לב לדברי מעסיקו שטען שההרשעה צפויה להוביל לפיטוריו. בכך נטען שלמערער, העובד כמנהל שיווק בתחום ההיי-טק, ייגרם "נזק קונקרטי" שכן הכנסתו מהווה בסיס לתשלום מזונות המתלוננת והבנות, בפרט כאשר המתלוננת כלל לא עובדת. בהמשך נטען ש"גם אם לא יפוטרו בעקבות ההרשעה, הרי שהידרשותו לבצע עבודות שירות תביא לפיטוריו המידיים...", כאשר המערער נמצא בעשור החמישי לחייו ויתקשה למצוא עבודה במידה שיפוטרו.

בפתח הדברים נציין שמקובלת עלינו טענת ב"כ המערער לפיה אין לשלול מיניה וביה סיום הליך פלילי בתחום האלימות במשפחה תוך ביטול הרשעת הנאשם. ואולם, נוכח שיקולים העומדים מנגד, ראוי שהדבר ייעשה רק באותם מקרים נדירים בהם נסיבות ביצוע העבירה מאפשרות זאת, ובתנאי שהדבר לא יוביל לפגיעה באינטרסים אחרים. אחד השיקולים בהם יש להתחשב הוא שיקול ההרתעה, עליו עמד על כך השופט י' אלרון ברע"פ 1454/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (4.3.2021) (להלן: עניין פלוני), בה התייחס לעתירת המבקש לביטול הרשעתו:

"תופעת האלימות במשפחה, הפוגעת קשות בתחושת הביטחון של בני המשפחה בכלל וקורבן האלימות בפרט, דורשת מדיניות ענישה מרתיעה, על מנת להביא למיגורה (רע"פ 340/21 מסרי נ' מדינת ישראל, פס' 10 (28.1.2021))."

14. במאמר מוסגר נציין שדברים ברוח זו מצאו ביטויים אף בהחלטת בית משפט קמא בהחלטת הביניים מיום 12.6.2022, במסגרתה מצא לדחות את טענת ההגנה ל"זוטי דברים". בהחלטתו קבע בית משפט קמא: "האינטרס הציבורי בתחום האלימות במשפחה מצביע על צורך בהרשעת נאשמים על מנת למנוע פגיעה בתא המשפחתי ובהגנה על נפגעי האלימות". מכאן, ומשמצאנו שבית קמא יישם את פסיקת בית המשפט העליון, סבורים אנו שיש לדחות מכל וכול את הטענות הנוגעות לקיומם של "שיקולים זרים" בהחלטת בית משפט קמא, ברוח הרמיזות שנטענו בסעיף 41 להודעת הערעור ובמקומות נוספים, לרבות במהלך הדיון בפנינו.

15. בסופו של יום מצא בית משפט קמא לדחות את עתירת המערער לביטול הרשעתו נוכח ריבוי האירועים, ואף אנו מצאנו נימוק זה כנימוק ראוי. אין מדובר ב"עניין טכני", כנטען בהודעת הערעור, שלפיו לא תתכן כלל אפשרות לביטול ההרשעה של מי שנקבע לגביו שביצע יותר מעבירה אחת, אלא מדובר בעניין מהותי. כך, במקרה שלפנינו רצף המעשים, והתפרסותם לאורך שנים, מצביע על כך כי אין מדובר במי שמעיד באופן חד פעמי, הפיק לקחיו וחדל ממעשיו. ההיפך הוא הנכון. העובדה שמדובר בשלושה אירועים שונים, מובילה למסקנה שהמתלוננת חיה לאורך שנים בצל האלימות מצד המערער, גם אם כל אחד ממקרי האלימות לא היה ברף חומרה גבוה. לפחות במקרה אחד נחשפו בנות המשפחה לאירוע האלים שבוודאי השפיע גם עליהן.

במצב דברים זה מקובלת עלינו מסקנת בית משפט קמא כי נסיבות העניין אינן מאפשרות לסיים את ההליך תוך

ביטול הרשעה המערער.

16. ניתן היה לסיים את הדיון בסוגיית ההרשעה בנקודה זו, אולם נדגיש כי מקובלת עלינו אף מסקנת בית משפט קמא לפיה לא הוכחה פגיעה בשיקומו של המערער או לקיומו של "נזק קונקרטי" משמעותי שייגרם לו. בעניין זה נקבע בעניין פלוני (פסקה 8): "בית משפט זה שב וקבע כי לא די בחשש אפשרי שהרשעה תפגע בעתיד המקצועי של נאשם כדי להצדיק ביטול הרשעתו, שהרי פגיעה זו היא תוצאה ישירה מהוכחת אשמו של אדם בהליך פלילי" [וראו גם רע"פ 2768/18 סיוון נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (12.6.2018), המוזכר אף הוא בעניין פלוני].

מכאן, שלמסמך שהוצג לבית משפט קמא מטעם מעסיקו של המערער יש לתת משקל מוגבל בלבד, והוא אינו מהווה ראיה מספקת להוכחת הפגיעה האפשרית בו. עמד על כך בית המשפט העליון ברע"פ 7224/04 משה פרנסקי נ' מדינת ישראל, בפסקה 10 (10.11.2014):

"אין לקבל גישה לפיה, די במידת ודאות קרובה לקיומו של נזק קונקרטי כדי להימנע מהרשעתו של הנאשם, יש להצביע על כך שהרשעתו של הנאשם תביא "לפגיעה קשה וקונקרטית בסיכויי שיקומו", ולבסס טענות אלה בתשתית ראייתית מתאימה... אין די בהצגת הסכם עבודה, לפיו הרשעה בפלילים עשויה להשליך על תעסוקתו העתידית של המבקש" (ההדגשה אינה במקור).

17. לא נעלמה מעינינו טענת המערער שלפיה עבר "טיפולים רגשיים" באופן פרטי ויזום החל מחודש פברואר 2021. יש לקוות שטיפולים אלו היטיבו עם המערער, אולם נוכח הנימוקים הניצבים מנגד, עליהם עמדנו לעיל, ובראשם חומרת האירוע כמכלול והצורך להתחשב ביתר שיקולי הענישה, עדין עומדת בפני המערער משוכה גבוהה במיוחד, אותה לא צלח.

18. נוכח כל האמור, מצאנו לדחות את עתירת המערער לביטול הרשעתו. בהינתן מסקנה זו, לא מצאנו לדון ביתר טענות המערער הנוגעות להעדר התייחסות שירות המבחן לסוגיית ביטול ההרשעה, כאשר נעיר שנחה דעתנו שלנגד עיני בית המשפט עמדו כל הכלים הדרושים לצורך גיבוש החלטתו בנושא זה.

הסתמכות על תסקיר שירות המבחן

19. עוד בטרם נפנה לתסקיר עצמו, נתייחס בקצרה לטענת ב"כ המערער, שלפיה הוכנה על ידי המותב קמא טיוטה של גזר הדין עוד בטרם נשמעו טיעוני הצדדים בעניין התסקיר. לא מצאנו ממש בטענה זו, שכן כל עוד לא נחתם גזר הדין משמש כל מסמך שהוכן, ככל שהוכן, כטיטה בלבד, אשר כשמו כן הוא, מסמך שאינו מוגמר, הנתון לשינויים הנובעים מהתמונה הכוללת העומדת לנגד עיני בית המשפט, והמושפעת מטבע הדברים במידה רבה מטיעוניהם. הטענה כי על שופט היושב בדיון ומעלה על הכתב תובנות או מחשבות אליהן הגיע על סמך תמונת המצב שעמדה לנגד עיניו בנקודות זמן שונות במהלך ההליך, לרבות רגע לפני מתן גזר הדין, לפסול את עצמו אינה סבירה בעינינו ומנותקת מקרקע המציאות, זאת כל עוד הצדדים אינם מודעים לתוכנם. במקרה שלפנינו נתן בית משפט קמא ביטוי בגזר הדין

לכלל הנתונים שנפרשו בפניו, ואינו מוצאים פגם כלשהו בדרך בה התנהל.

מכל מקום, וכפי שקבענו בהחלטה נפרדת בדיון מיום 19.2.2023 בקשר לעתירה נוספת של ב"כ המערער לפסלות המותב בבית משפט קמא, הסמכות הבלעדית לדון בעניין זה, ככל שבקשת הפסלות מועלית ונדחית על ידי השופט, נתונה לנשיאת בית המשפט העליון בלבד. אפשרות זו מוכרת היטב לב"כ המערער, שכבר פעל בדרך זו במסגרת ההליך בבית משפט קמא, לאחר שנדחתה על ידי המותב בקשה נוספת לפסול אותו מלהמשיך ולדון בתיק.

20. בסופו של יום, ועל אף קשיים שעלו מתסקיר שירות המבחן, מצאה קצינת המבחן את המערער מתאים לביצוע של"צ. ואולם, כאן נכנס לתמונה בית המשפט, המחויב לשקול במסגרת גזר הדין גם שיקולים נוספים. לא מצאנו בנימוקי המערער כל נימוק המצדיק לחרוג ממתחם הענישה שנקבע, המקובל עלינו, עד כדי הסתפקות בצו של"צ כעונש עיקרי. נזכיר כי עד היום לא קיבל המערער אחריות מלאה על מעשיו, זאת גם אם נניח לטובתו כי חזרתו מהערעור מלמדת על קבלת אחריות ראשונית למעשיו. על אף האמור, אנו סבורים שהמרחק מכאן ועד לביטול מוחלט של עונש עבודות השירות הוא מרחק רב. אף מוקשית בעינינו טענת המערער לפיה יש לאמץ את המלצת שירות המבחן להטלת צו השל"צ, בעוד שבחלקים נרחבים בהודעת הערעור ובדיון שנערך בפנינו טען שאין כל מקום להסתמך על תוכן התסקיר.

21. ועדיין, לאחר שבחנו את מכלול השיקולים, מצאנו שבנסיבות העניין יש לתת משקל רב יותר לשורה של טעמים שבהצטרבותם מצדיקים הפחתה מסוימת של משך עבודות השירות, ובהם: פרק הזמן הארוך שחלף מיום ביצוע העבירות ועד היום; העובדה שברבות השנים הספיקו בני הזוג להתגרש; נמסר שהמערער משלם מזונות; ולא נטען שנפתחו נגדו מאז תיקים חדשים. צמצום משך עבודות השירות יביא אף לצמצום פרק הזמן בו ייעדר המערער מעבודתו, ובכך תפחת הפגיעה הנטענת בבני משפחתו.

22. במאמר מוסגר נציין שהעונש שבכוונתנו להטיל על המערער אף אינו חורג ממתחם הענישה שנקבע בגזר הדין, המקובל עלינו לחלוטין. מכל מקום, לטענות בהליך הערעור הנוגעות לגובה המתחם שנקבע, בדומה לטענות ב"כ המערער במקרה שלפנינו, התייחס בית המשפט העליון בע"פ 1077/22 עבדל קאדר נ' מדינת ישראל, פסקה 26 (1.6.2022): "הלכה ידועה היא כי ערכאת ערעור משווה לנגד עיניה את התוצאה העונשית הסופית ובוחנת האם ראויה היא, אם לאו (ע"פ 8622/21 הולר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (15.5.2022); ע"פ 5407/21 דלאשי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (15.2.2022))." ברוח הלכה זו נפעל גם במקרה העומד לפנינו.

23. אשר על כן אנו קובעים שהמערער ירצה 3 חודשי מאסר בעבודות שירות.

על המערער יהיה להתייצב בפני הממונה על עבודות השירות ביום 8.10.23 בשעה 08:00 לצורך קליטה והצבה. מקום ההצבה ייקבע על ידי הממונה על עבודות השירות ללא צורך בהחלטה נוספת.

אין שינוי ביתר רכיבי גזר הדין.

24. המזכירות תעביר העתק מפסק הדין לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

מוצא בזאת צו עיכוב יציאה מן הארץ כנגד המערער אשר יעמוד בתוקפו עד לסיום עבודות השירות. המערער יפקיד דרכונו במזכירות בית המשפט תוך 3 ימים.

ניתן היום, כ' תמוז תשפ"ג, 09 יולי 2023, במעמד הצדדים.

מיכל ברנט, שופטת בכירה שמואל בורנשטיין, שופט עמית מיכלס, שופט